

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.02

Mobilizarea resurselor genetice vegetale, ameliorarea soiurilor de plante, valorificarea lor ca culturi furajere, melifere și energetice în circuitul bioeconomic

Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor

Conducător de proiect: Dr. ȚÎȚEI Victor

Perfectat în baza audierii raportului anual a *implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării* la Ședința comună a AȘM și Consiliul științific al Grădinii Botanice Naționale (Institut) “A. Ciubotaru” din 09.12.2021

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2021 20.80009.5107.02 Mobilizarea resurselor genetice vegetale, ameliorarea soiurilor de plante, valorificarea lor ca culturi furajere, melifere și energetice în circuitul bioeconomic, director proiect dr. ȚÎȚEI Victor, Grădina Botanică Națională (Institut) “A. Ciubotaru”

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (43,2).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Excelent”.*

Scopul de bază al proiectului -îmbogățirea colecțiilor cu surse noi, cu utilitate multiplă a fost realizat prin montarea a 70 taxoni anuali și pereni; Au fost elaborate recomandări pentru adaptarea mașinilor și utilajului de semănare și recoltare a soiurilor noi; S-a evaluat eficient potențialul melifer la 20 specii, fiind de asemenea determinată și compoziția biochimică și valoarea nutritivă la 7 taxoni performanți; A fost evaluată calitativ materia primă și biocombustibilul sold la taxonii din 8 familii.

Obiecții:

- Scopul etapei anuale prea extins
- Acțiunile preconizate prea dispersate și extinse

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Excelent”:*

- publicații în reviste WoS cu factor de impact - 11;
- în reviste naționale de categoria B, C - 2;
- în alte reviste internaționale sau naționale - 1,

- lucrările conferințelor internaționale - 23;
- în culegeri conferințe naționale, teze la conferințe – 32.
- monografiile edituri naționale – 3

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare* – “Foarte bine”.

- materiale la saloanele de inventică (medalii, diplome, prezentări, etc) – 11.
- participări la emisiuni TV/radio – 8

Au fost obținute 4 adeverințe de soi de plantă pentru speciile *Sorghum alnum* -‘Argentina’, *Mischathus giganteus* -‘Titan’, *Astragalus galegeformis*-‘Vigor’, *Inula helenium*-‘Ileana’. Cele mai performante realizări științifice au fost expuse la saloanele internaționale de invenții - Euroinvent, INVENTICA, ”Traian Vuia” din România și Infoinvent din Moldova, unde au fost menționate cu 4 medalii de aur, 2 de argint, 2 de bronz și un premiu special. Mai multe informații ce țin de plantele furajere cu întrebuințare multiplă au fost diseminate la 8 emisiuni Tv și Radio.

Elaborarea unor soiuri performante de plante furajere, care sunt capabile să compenseze lipsa pășunilor, aplanarea deficitului de umiditate, lipsa unor furaje, calitative, pentru șeptelul de animale, vor avea un impact socio-economic valoros mai ales pentru populația rurală în descreștere. Este de menționat și faptul că rezultatele științifice obținute, vizează și problemele stringente actuale ce țin de energia alternativă, când plantele energetice evidențiate, pot constitui un avantaj la obținerea diverselor tipuri de biocombustibil sold ca pileții și briceții sau bioetanolul, bioetanolul celulozic. Vor fi de mare folos și cele trei ghidurile practice pregătite și publicate de către membrii echipei proiectului, pentru ajutorarea fermierilor autohtoni.

Obiecții:

Valoarea impactului socio-economic a rezultatelor este expusă la general, cu tentă de perspectivă.

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat* – “Bine”.

Ponderele tinerilor în proiect este de 28.5 %, ceea ce ar fi bine, dar nu corespunde realității: numărul total de participanți - 22 și doar 3 cu vârsta până la 35 ani - constituie 13.6%.

Obiecții:

Lipsește informația despre implicarea tinerilor în studii doctorat/postdoctorat.

5. *Colaborarea națională/internațională în cadrul proiectului* – “Bine”.

Se atestă parteneriat de colaborare națională cu Laboratorul de Biocombustibili Solizi ai Universității Agrare de Stat din Moldova. Colaborare în domeniul schimbului de resurse genetice vegetale cu Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecția Plantelor, Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp ”Selecția”, Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară, Institutul de Tehnică agricolă ”Mecagro”, Agenția Națională de Dezvoltare Rurală etc. La nivel internațional la realizarea lucrărilor proiectului au fost co-parteneri pentru schimbul internațional de semințe, Delctus Seminus, cu Academia Națională de Știință Belarus, Grădina

Botanică Națională "M.M. Grișco" a ANȘ Ucraina, cu două Stațiuni de cercetare din România și cu alte Institute de cercetare și Universități în domeniu din România.

Concluzii, recomandări

Recomandări:

- proiectul este scris prea voluminos, se necesită o structurare.
- De a exclude unele repetări, incorectitudini în denumirile latine ale taxonilor,
- De a revedea din punct de vedere stilistic raportul
-

Concluzii:

Activitățile și rezultatele obținute în etapa anuală a proiectului se înscriu în Direcția prioritară de cercetare. A fost realizat un volum mare de activități de teren și experimentale cu obținerea rezultatelor concrete exprimate numeric.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc